6D080100 - «Агрономия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған Сембаева Айзада Сансызбаевнаның «Тамшылатып суаруды қолдана отырып дәндік жүгерінің интенсивті будандарын өсіруде суару және минералды заттармен қоректену режимдерін оңтайландыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің пікірі

р/н №	Өлшем шарттар	Өлшемшартттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Қорғауға ұсынылған диссертациялық жұмыс ғылымды дамытудың басым бағыттарына сәйкес келеді. Диссертациялық жұмыс келесі ғылыми-техникалық бағдарламалар аясында жүргізілген: - Мемлекеттік тіркеу №0118РК01213, ЖТН BR06349590, бағдарлама шифрі О.0869, «Нақты егіншілікті іске асыру үшін инновациялық агротехнологиялық парк құру», 2018-2020 жылдары жүргізілген ҚР АШМ қаржыландыруы аясында; - Мемлекеттік тіркеу №0121РК00781, ЖТН BR10764908, бағдарлама шифрі О.0990, «Қазақстан өңірлері үшін өсірудің әртүрлі технологияларын салыстырмалы зерттеу негізінде өсіру технологиясының элементтерін, сараланған қоректендіруді, өсімдіктерді қорғау құралдарын және рентабельді өндіруге арналған техниканы қолдана отырып, ауыл шаруашылығы дақылдарын (дәнді, дәнді бұршақты, майлы және техникалық дақылдарды) өсірудің егіншілік жүйесін әзірлеу», 2021-2023 жылдары жүргізілген ҚР АШМ қаржыландыруы аясында жүргізілген.
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Жұмыс аграрлық ғылымға өз үлесін қосады және оның маңыздылығы толыққанды ашылған.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі:	Докторанттың диссертациялық

		1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған.	жұмысы жоғары деңгейде, орындалған және өзіндік еңбегі екендігі айқын көрінеді.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) ішінара негізделген; 3) негізделмеген;	Диссертациялық жұмыстың өзектілігі негізделген. Ғылыми жұмыс агроөнеркәсіп кешеніндегі өзекті мәселеге, оның ішінде климаттың жаһандық өзгеруіне және суару суының тапшылығына байланысты жүгері дақылының өсіру технологиясына бағытталған.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: 1) айқындайды; 2) ішінара айқындайды; 3) айқындамайды.	Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын толық айқындайды. Жұмыс жинақталған деректердің айтарлықтай көлемімен ерекшеленеді, бұл қорытындылардың сенімділігін растайды.
		4.3 Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) ішінара сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді.	Зерттеуге қойылған мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді және нақты орындалған. Зерттеу нәтижелері ғылыми негізделіп, өндірісте қолдану үшін нақты ұсыныстар берілген.
		4.4 Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан: 1) толық байланысқан; 2) ішінара байланысқан; 3) байланыс жоқ.	Диссертациядағы барлық бөлімдер мен құрылымдар бір – бірімен логикалық тұрғыда толық байланысқан. Зерттеу жұмысының тараулары бір-бірімен толықтырылып, нақты бір логикалық жүйеге келтірілген және еңбектің мақсатына жету үшін өзара толық байланысқан.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) сыни талдау бар; 2) талдау ішінара жүргізілген; 3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген; 4) талдау жоқ.	Автор ұсынған жаңа шешімдер дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырып бағалаған, сыни талдау бар.
5.	Ғылыми	5.1 Ғылыми нәтижелер мен	Зерттеу барысында жинақталған

	жаңашылдық принципі	ережелер жаңа ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	ғылыми нәтижелер мен ережелер толығымен жаңа болып табылады.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертацияда жасалынған қорытындылар толығымен жаңа және ҚР пайдалы моделіне патент алынған.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері толығымен жаңа және негізделген болып табылады.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Ғылыми жұмыстың қорытындысы сенімді ғылыми нәтижелерге негізделіп, дәлелденген. Автордың тұжырымдамасын растайды.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет: 7.1 Ереже дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді; 5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес. 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес. 7.3 Жаңа ма? 1) ия;	7.1 Диссертациядағы қорғауға шығарылған қағидат ғылыми жұмыс нәтижелерімен дәлелденген. 7.2 Ғылыми жұмыста тривиальдік элементтер жоқ. 7.3 Негізгі қорғалатын қағидаттар жаңа болып табылады. 7.4 Ғылыми жұмыстың қолдану аясы кең. 7.5 Жұмыстың негізгі нәтижелері ғылыми мақалалармен дәлелденген.

		2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес. 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) кең; 4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес. 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) иә; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда мақалада ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	
8.	Дәйектілік қағидаты. Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістемені таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған: 1) иә; 2) жоқ.	Иә. Зерттеу жұмыстарына әдіснама нақты жазылған, нәтижесінде алға қойылған мақсат, міндеттер орындалған.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) иә; 2) жоқ.	Иә. Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдаланып жасалынған.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) иә; 2) жоқ.	Иә. Теориялық қорытындылар, ұсыныстар, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар зертханалық және егістік жағдайындағы тәжірибелік ғылыми жұмыстармен дәлелденген.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтімілермен	Зерттеудегі мәлімдемелер нақты ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған.

		расталған /ішінара расталған/ расталмаған.	
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/ жеткіліксіз.	Диссертациядағы әдебиеттер тізімі 163 дереккөзден тұрады. Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті.
9.	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы: 1) бар; 2) жоқ.	Бар. Диссертация теориялық маңызды болып табылады.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) иә; 2) жоқ.	Иә.Диссертацияның практикалық маңызы жоғары Зерттеу нәтижелері өндірісте сұранысқа ие.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Зерттеу нәтижелері бойынша берілген ұсыныстар толығымен жаңа.
10.	Жазу және рәсімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Ғылыми зерттеу жұмысының академиялық жазу сапасы жоғары. Орындалған диссертациялық жұмыс ғылыми дәрежелерді беру Ережелеріне сай жазылған.
11.	Диссертацияға ескертулер	Жалпы диссертациялық жұмысты талдау барысында әдебиетке шолу бөлімінде стилистикалық қателіктер кеткен, ал зерттеу бөліміне қатысты ескертулер жоқ.	
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді	Зерттеу тақырыбына сәйкес ғылыми деңгейі жоғары мақалалар жарияланған. Жұмыстың негізгі нәтижелері бойынша отандық және шетелдік басылымдарда 10 мақала түрінде жарық көрген: Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамассыз ету комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда - 3 мақала, Халықаралық ғылыми-практикалық конференциялар материалдарында және ғылыми журналдарда - 4 мақала, Scopus деректқорына кіретін 3 мақала жарияланған. 1 монографияның тең авторы және ҚР пайдалы модельіне 1 патент алынған. Жарияланған ғылыми мақалалар арқылы диссертация тақырыбын толық айқындап көрсете білген.	
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-	Сембаева Айзада Сансызбаевнаның 6D080100 – «Агрономия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынған «Тамшылатып суаруды қолдана отырып дәндік	

	тармағына сәйкес)	жүгерінің интенсивті будандарын өсіруде суару және минералды заттармен қоректену режимдерін оңтайландыру» тақырыбында орындалған диссертациялық жұмысы аяқталған ғылыми еңбек болып табылады. Диссертациялық жұмысқа жоғары баға беруге болады, ал оның авторына 6D080100 – «Агрономия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беруге ұсынылады.

Ресми рецензент:
«Оңтүстік Батыс мал және өсімдік шаруашылығы ғылыми-зерттеу институты» ЖШС,
ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы,
профессор, ҚР ҰАҒА академигі **Сыдық Д.А.**

Д.А. Сыдықтың қолын растаймын,
«Оңтүстік Батыс мал және өсімдік шаруашылығы ғылыми-зерттеу институты» ЖШС-нің
бас ғалым хатшысы **Жумабаев Ш.А.**